

Tilalla: Bosgård Porvoossa

Teksti: Sanna-Mari Lohva Kuvat: Kari Peltola

Lahjakas Idun teki perusradan jo 11 kk ikäisenä. Sitä on vähän säästeltty nautatöistä, jotta ei urauduttaisi sen kanssa täysin farmikoiraksi. Tarkoitus on myös kilpailla sen kanssa lammaskisoissa.

KUVA: IMAGEBYPELTSI.COM

Porvoon komeissa maalaismaisemissa laiduntaa Bosgårdin kartanon vaalea charolaiskarja. Luonnonlaitumilla, joita on 270 hehtaaria, vilahuttaa värilikkaina jokunen angusristeytysvasikka. Kartanossa on ollut karjaa sen historian alusta alkaen eli tietävästi 1200-luvulta asti. Kaarlo Schilt vaihtoi lypsylehmät emolehmiin 1992, jatkaessaan isoisänsä 1950-luvulla ostaman kartanon maiden viljelyä. Nykyään osakeyhtiöksi muutetun tilan 350 luomupeltohehtaarella viljelee nurmea, kauraa, hernettä ja härkäpapua Aarne Schilt toisen omistajan Marcus Walshin vastatessa matkailupalveluista.

Bosgårdissa on nyt 250 nautaa, joista emoja 110. Kaikki tilalla syntyvät naudat kasvatetaan teuraaksi itse. Liha myydään ravintoloille sekä kuluttajille Rekon, verkokaupan tai oman ravintolan kautta. Teuraaksi lähtee viikoittain yleensä kaksi nautaa, joskus useampi, riippuen minkä-kokoisia eläimiä lähtee ja minkälaisen

tarpeen isäntä ilmoittaa. Karjanhoitaja päättää lähtijät ja tilan väki kuljettaa ne Vainion teurastamolle, noin tunnin matkan päähän.

”Luonnonlaitumilla on nyt 12 laidunryhmää, sekä muutama ryhmä peltolaitumilla. Kaikki emot vasikoineen, hiehot, härät sekä alle vuotiaat sonnit laiduntavat,” kertoo karjanhoitaja Outi Mäntykoski heinäkuussa 2024. Vanhemmat sonnit pääsevät pihatostaan ulkoilemaan jaloittelutarhaan. ”Tilalla on nyt 12 siitossonnia. Kun on pieniä ryhmiä, se mahdollistaa jalostus- ja risteytyskokeiluja. Nyt on yhdellä ensikoista ja hiehoista koostuvalla ryhmällä $\frac{3}{4}$ wagyusonna ja yhdellä lehmäryhmällä simmental. Hiehot astutetaan anguksella. Emot ovat, yhtä puoliksi wagyua lukuun ottamatta, puhtaita charolaisia,” Outi kertoo. Mäntykoski saakin tehdä kaikki jalostuspäätökset itsenäisesti, yhdessä eläintenhoitaja Tiia Jukosen kanssa keskustellen. Heidän lisäksi navetalla työskentelee kolmas henkilö. Kaikki tekevät kaikkia töitä,

mutta ukrainalaistaustainen Vlad ei käytä koira apuna. Paimenkoirat ovat Mäntykosken ja Jukosen omia. Peltopuolella työskentelee eri henkilöt.

Outi Mäntykoski on työskennellyt Bosgårdissa, muutaman osa-aikaisen jakson jälkeen, vakituksena työntekijänä 10 vuotta. Hän on harrastanut pitkään koiriensa kanssa monenlaista. Aika pian tilalla aloittamisen jälkeen hän hankki paimenkoiran. ”Sisilia niminen narttu on bordercollien ja koolien risteys. Se on hyvin omatahtoinen ja luonteva paimen. Silä on tosi paljon työälyä ja se on taitava, pätevä työssään. Se on opettanut minulle paimennuksesta todella paljon,” kertoo Mäntykoski. Hänellä on myös 4,5-vuotias kelpienarttu Elma, jonka Outi kertoo olevan vähän arkailija, peesari, joka toimii töissä ihan hyvin muiden koirien kanssa yhdessä paimentaen. Kasvamassa on myös puolivuotias working kelpieuros Ugi. Koirien kanssa on ollut myös epäonnea. Outin nopea ja tottelevainen kodinvaihtaja kelpieuros menetettiin tapaturman

Bosgårdissa on pieni gotlanninlammassuuhiryhmä piha-alueiden siistimistöissä, turistien ilona ja nuorten koirien harjoituseläiminä. Kymmenenvuotias Karjapaimenen Lola on osa-aika eläkkeellä, mutta esittelee edelleen mielellään taitojaan. KUVA: IMAGEBYPELTSI.COM

Tilan karjanhoitaja Outi Mäntykoski ja eläintenhoitaja Tiia Jukonen käyttävät tilan töissä omia koiriaan mutta sujuvasti ja vaikeuksitta myös toistensa koiria. Työikäisiä koiria on käytössä yhteensä viisi ja kasvamassa on Outin puolivuotias kelpieuros Ugi.

KUVA: IMAGEBYPELTSI.COM

Suurin osa Bosgårdin 250 päisestä karjasta laiduntaa luonnonlaitumilla. Tilakeskuksen lähellä on muutamia ryhmiä. Niitä siirrellään laitumilla ilman koiraa, koska emot puolustavat tiukasti vasikoitaan. Viisivuotias siitossanni p. Value kesytti itse itsensä vasikkana. Hyvät indeksit omaavana se jäi jalostukseen ja sen toivotaan periyttävän hyvää luonnetta.

KUVA: IMAGEBYPELTSI.COM

seurauksena. Huonoluonteinen lehmä tuli laitumella koiran päälle, talloi alleen pahasti. Koiralta katkesi jalka ja oletettavasti sillä oli myös laajoja sisäelinvaurioita. Koira lopetettiin.

Tiia Jukonen on ollut vakituisesti tilalla työssä viisi vuotta. Sitä ennen hän teki osan eläinhoitajaopintojensa harjoittelusta Bosgårdissa. Myös hän käyttää tilan töissä kolmea koiransa. 10-vuotias bordercollie Lola, on rauhallisen tyyliinsä vuoksi pätevä nuorten eläinten koiraaamisessa, myös joukkovoimaa tarvittaessa esimerkiksi vasikoiden kiinniotossa on osa-aikaeläkeläinen toimiva apu. Lili on kohta viisivuotias bordercollie. Tiia kertoo sen olevan vahvaviettinen, erittäin ohjaajaherkkä ja työskentelevän hyvin silloin, kun on sille tutut työt ja paikat. Se omaa hyvän eläinfiliksen ja toimii hyvin sisätiloissa sonnien siirroissa. Idun on nopeaoppinen, pikkuvanha ja erittäin siististi työskentelevä koira. Lampaiden kanssa se toimii todella hienosti. ”En ole sitä kaikkiin nautatöihin vielä tohtinut ottaa, kos-

ka se on sijoituskoira ja pitäisi vähän kisata ensin. Perusradan lahjakas koira teki jo 11 kk vanhana,”Tiia kertoo.

Outi ja Tiia käyttävät molemmat töissä sekä omia että toistensa koiria, niiden vahvuuksien mukaan. Koirat ovat yhtä laumaa, kun ne ovat työpäivinä toimistotilassa ja sen yhteyteen tehdyssä aitauksessa. Siitä ne on helppo hakea töihin. Usein he myös lenkittävät koirat yhdessä. Kun ei olla töissä, koirat asuvat omistajiensa luona. Bosgård osallistuu ravintolan ylijäämälihojen ja sisäelinten

” Vakiotöitä koirille ovat lantakäytävien sekä tarhojen puhdistuksen ajaksi eläinten siirto kahdesti viikossa.”

myötä tilalla työskentelevien koirien ruokintakustannuksiin. Tilan isännän kanssa on myös sovittu, että koirille mahdollisesti tapahtuvat työtaturmat ja niistä johtuvat kustannukset korvataan. Tilalla on neljä gotlanninlammasuuta nuorten koirien treenaamista varten, piha-alueiden hoitamiseen sekä turistien iloksi.

Syksyllä vasikoiden otto laitumelta sisälle vieroitukseen kesti aiemmin viikkokausia. Koirien kanssa vasikoiden koonti laitumelta siirtoaidoista tehtiin aitauksiin sujuu moninkertaisesti nopeammin. Koska pääosa karjasta laiduntaa suurilla luonnonlaidunalueilla, varsinaisia laidunsiirtoja ei tule. Pihapelloilla siirtoja on jonkun verran. Arkitöissä koira korvaa toisen ihmisen. Vakiotöitä koirille ovat lantakäytävien sekä tarhojen puhdistuksen ajaksi eläinten siirto kahdesti viikossa. Eläinten siirtoja tulee myös viikoittain pihan poikki punnitukseen sekä teuraiden lastaukseen. Hiehojen ja nuorten sonnien sortteeraamisessa koirista on iso apu. Vastapoikineiden emojen kanssa ei koiraa

Tilalla on ravintola, joka käyttää omalla tilalla tuotettua lihaa. Ravintolan asiakkaat pääsevät näkemään laiduntavaa karjaa, mikä monelle on suuri elämys. Lihaa myydään myös tila- ja verkkokaupan kautta. Upeisiin kartanon maihin pääsee tutustumaan ohjatuilla kartanokävelyillä ja ruokaretkillä. Lisätietoa www.bosgard.com

KUVA: SANNA-MARI LOHVA

käytetä. Siinä on liikaa riskejä ja suotta hermostuttaa ja stressata emää. Vasikat kohtaavat varsinaisesti koiran ollessaan puolivuotiaita. Nykyään vasikat kyllä koiraantuvat jo aiemmin. Ne pujahtavat jaloittelutarhan ruokintapöydälle, josta ne koirien kanssa siirretään takaisin. Siinä on turvallista toimia, koska emät eivät siihen pääse ja ne suhtautuvatkin tuttuihin koiriin rauhallisesti. Lehmät tuntevat hyvin

Outin ja Tiian koirat. Vieraiden koirien päälle ne kyllä tulevat. Nuorille koirille opetetaan käskyt mielellään lampailta. Nuoret koirat oppivat myös paljon mallioppimalla vanhemmilta koirilta. Monessa työssä käytetäänkin useampaa koiraa yhtä aikaa.

Outista ja Tiiasta huokuu hyvä yhteishenki ja yhdessä tekemisen meininki. Vaikka he ovat ihmisinä kaikki tekijät

hyvin erilaisia, tiimin yhteishenki ja yhteinen päämäärä ovat kaikille tärkeitä. Niitä ylläpidetään joka-aamuksella palaverilla. Ne ovat selvästi tuottaneet tulosta, kun katsoo hyvinvoivia eläimiä, viihtyisää ja siistiä ympäristöä sekä maistaa ravintolan hyvässä ruuassa hitusen onnellisuutta.

Enemmän Bosgårdin tilasta: www.bosgard.com

YHTEISTYÖSSÄ ON VOIMAA
SUOMEN LAMMASOSUUSKUNTA
Lammasosuuskunta.fi
Info@lammasosuuskunta.fi

